

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Jaroslava Vlašína ve věci žalobce J. J., zastoupeného Mgr. Jakubem Hajdučkem, advokátem se sídlem Praha 5, Sluneční náměstí 14, proti žalovanému **Generálnímu ředitelství cel**, se sídlem Praha 4, Budějovická 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2015, č. j. 10 Af 25/2010 - 104,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Celní úřad Praha D1 (dále jen „celní úřad“) vydal dne 1. 12. 2009 rozhodnutí č. j. 18574-3/2009-176800-021, kterým podle § 70 odst. 3 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), osvědčil žalobcem (dále jen „stěžovatel“) uplatněnou námitku promlčení celního dluhu co do částky 1.563.296,50 Kč ve věci rozhodnutí č. j. TOB 193/96, PV 200/1996 ze dne 11. 4. 1996; a dále co do úroků z prodlení jako jejího příslušenství pod č. j. PV/700011/97 ze dne 18. 5. 1998, ve výši 2.604 Kč; č. j. PV/800034/98 ze dne 15. 5. 1998, ve výši 3.672 Kč; č. j. PV/800035/98 ze dne 18. 5. 1998, ve výši 3.572 Kč; č. j. PV/800036/98 ze dne 18. 5. 1998, ve výši 5.901 Kč; a č. j. PV/800037/98 ze dne 18. 5. 1998, ve výši 105.526 Kč, tedy celkem 121.275 Kč. Celní úřad v odůvodnění shrnul, že stěžovateli vyměřil dne 11. 4. 1996 celní dluh ve výši 1.890.547 Kč. Vzhledem k tomu, že celní dluh nebyl ve lhůtě splatnosti uhrazen, vyměřil mu celní úřad postupně úroky z prodlení, a to nejprve rozhodnutím č. j. PV/700001/97 ze dne 25. 6. 1997, ve výši 286.286 Kč, a jednak pěti výše uvedenými dalšími rozhodnutími o

příslušenství. Dne 3. 9. 2009 pak celní úřad upomenul stěžovatele k úhradě nedoplatku celního dluhu, přičemž celní dluh včetně příslušenství v té době činil 1.851.391,03 Kč, neboť mezitím v průběhu vymáhacího řízení stěžovatel uhradil 446.716,97 Kč. Dne 21. 9. 2009 pak celní úřad obdržel od stěžovatele námitku promlčení ve vztahu ke všem upomínaným nedoplatkům, kterou u samotného celního dluhu a u výše uvedených pěti platebních výměrů na úroky z prodlení sdělených v roce 1998 akceptoval. V případě platebního výměru č. j. PV/700001/97 ze dne 25. 6. 1997, ovšem celní úřad neakceptoval námitku promlčení, neboť ve vztahu k jím vyměřené částce úroků došlo k přetržení a obnovení promlčecí lhůty, a to díky konkursnímu řízení, během nějž promlčecí lhůta neběží, a následnému vydání exekučního příkazu, kterým dochází k přetržení promlčecí lhůty podle § 70 odst. 2 zákona o správě daní a poplatků. Část z této částky již stěžovatel uhradil a ve vymáhání zbývajících částky 166.819,53 Kč hodlal celní úřad pokračovat.

Celní ředitelství Praha rozhodnutím ze dne 3. 3. 2010, č. j. 4176/10-170100-21, zamítlo stěžovatelovo odvolání proti tomuto rozhodnutí celního úřadu. Dalo stěžovateli za pravdu v tom, že přihláška pohledávky do konkurzu neměla v rozhodné době povahu kvalifikovaného úkonu přerušujícího běh promlčecí lhůty podle § 70 zákona o správě daní a poplatků. K tomuto přerušení nicméně došlo vydáním exekučního příkazu ze dne 29. 9. 2003, č. j. E/300152/2003. Ve vztahu k platebnímu výměru na úrok z prodlení vydanému dne 25. 6. 1997 tudíž promlčecí doba začala plynout dne 1. 1. 1998 a promlčení by nastalo posledního dne roku 2003, tomu však zabránilo právě vydání exekučního příkazu. Díky němu začala 1. 1. 2004 plynout nová šestiletá promlčecí lhůta, která byla přerušena písemnou upomínkou ze dne 3. 9. 2009, takže dne 1. 1. 2010 začala běžet nová promlčecí lhůta. Tvrzení, že podle § 58 zákona o správě daní a poplatků sleduje příslušenství osud daně, upřesnilo Celní ředitelství Praha tak, že v posuzovaném případě došlo pouze k promlčení práva vybrat a vymoci nedoplatek, nikoli k zániku řádně vyměřené pohledávky. Objektivní dvacetiletá promlčecí lhůta taktéž dosud neuplynula.

Stěžovatel napadl toto rozhodnutí žalobou k Městskému soudu v Praze, opřenou o námitku, že Celní ředitelství Praha si až v odvolacím řízení opatřilo exekuční příkaz ze dne 29. 9. 2003 a na základě tohoto nového důkazu rozhodlo, čímž porušilo stěžovatelovo právo vyjádřit se ke všem provedeným důkazům. Navíc brojil proti tomu, že mu celní úřad v reakci na žádost ze dne 15. 3. 2010 odmítl zaslat opis exekučního příkazu a podmínil jeho poskytnutí tím, že tento opis vydá stěžovateli zástupci jediné při osobní návštěvě v rámci fyzického nahlížení do spisu, což stěžovatel označil za šikanózní postup.

Městský soud žalobě vyhověl rozsudkem ze dne 26. 7. 2013, č. j. 10 Af 25/2010 – 38. Proti němu ovšem podalo Generální ředitelství cel, které ze zákona nastoupilo do postavení žalovaného (dále jen „žalovaný“), kasační stížnost, které Nejvyšší správní soud vyhověl rozsudkem ze dne 3. 6. 2014, č. j. 2 Afs 83/2013 – 50 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná z www.nssoud.cz). V něm zdejší soud konstatoval, že exekuční příkaz ze dne 29. 9. 2003 byl zmíněn již ve výše uvedeném rozhodnutí celního úřadu ze dne 1. 12. 2009, takže nelze tvrdit, že se stal nově podkladem až pro rozhodnutí o odvolání. Navíc samotný exekuční příkaz byl, spolu s doklady o jeho doručení stěžovateli, součástí daňového spisu. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

pokračování

V tomto dalším řízení podal stěžovatel dne 29. 7. 2014 rozsáhlé rozšíření žaloby, v němž uplatnil novou žalobní námitku opírající se o prekluzi práva celního úřadu vyměřit úrok z prodlení, k níž má podle nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 1169/07 (dostupného z www.nalus.usoud.cz), soud v řízení o žalobě přihlížet z úřední povinnosti. Přitom to, co je v § 70 zákona o správě daní a poplatků označováno za promlčení, je podle stěžovatele ve skutečnosti prekluzí. Vzhledem k tomu, že zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon (dále jen „celní zákon“), v době od 1. 1. 1993 do 30. 6. 1997 nestanovil prekluzivní lhůtu pro vyměření úroku z prodlení, který je příslušenstvím cla, bylo ve shodě s judikaturou Nejvyššího správního soudu k prekluzivní lhůtě pro vyměření cla namísto i zde subsidiárně aplikovat ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 212/1992 Sb., o soustavě daní (dále jen „zákon o soustavě daní“), podle něhož daň nelze vyměřit ani vymáhat po uplynutí tří let od konce kalendářního roku, v němž byl poplatník nebo plátce povinen podat přiznání nebo hlášení, popřípadě dlužník srazit daň nebo zálohu na tuto daň, což v jeho případě znamenalo do konce roku 2000. Namítal také, že platební výměr ze dne 25. 6. 1997, č. j. PV/700001/97, mu nebyl řádně doručen, neboť podpis na doručence se liší od jeho podpisu.

Městský soud tentokrát žalobu zamítl rozsudkem ze dne 26. 8. 2015, č. j. 10 Af 25/2010 - 104. V něm nejprve zopakoval argumentaci obsaženou v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2014 ohledně nezkrácení stěžovatele na právu vyjádřit se v odvolacím řízení k důkazu v podobě exekučního příkazu. K námitce nezaslání opisu exekučního příkazu na stěžovatelovu žádost městský soud připomněl, že je vázán ustanovením § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle něž *„[p]ři přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu“*, přičemž žalobou napadené rozhodnutí Celního ředitelství Praha bylo vydáno dne 3. 3. 2010 a doručeno právnímu zástupci stěžovatele dne 8. 3. 2010, ovšem o poskytnutí opisu exekučního příkazu požádal stěžovatel až dne 15. 3. 2010. K námitce prekluze obsažené v doplnění žaloby městský soud uvedl, že samotný celní dluh byl vyměřen v tříleté prekluzivní lhůtě. V případě úroků z prodlení pak nejde o vyměřovací lhůtu, na kterou by se vztahoval režim prekluze, neboť předepsání úroku z prodlení spadá již do fáze vymáhání nedoplatku. Na předepsání úroku z prodlení se tak podle judikatury Nejvyššího správního soudu vztahuje šestiletá promlčecí lhůta podle § 282 celního zákona. Běh této lhůty pro předepsání úroku z prodlení navíc skončil před nabytím účinnosti zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, a je na ni třeba nahlížet pouze jako na lhůtu promlčecí. Přitom k promlčení může soud přihlídnout jediné k námitce promlčení uplatněné ve lhůtě pro podání žaloby. Vzhledem k tomu, že jde o námitku promlčení, nikoli o prekluzi, posoudil městský soud její vznesení v doplnění žaloby jako nepřipustné rozšíření žaloby, učiněné po lhůtě pro podání žaloby.

Stěžovatel napadá tento rozsudek kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Trvá na tom, že je-li předmětem soudního přezkumu rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutím, jímž byla zamítnuta jeho námitka promlčení; musí být při tomto soudním přezkumu přihlédnuto i k prekluzi práva vydat rozhodnutí, na jehož základě má být od stěžovatele celní dluh inkasován. Absenci úpravy prekluze v celních předpisech je přitom třeba překlenout aplikací tříleté lhůty podle zákona o soustavě daní. Závěr městského soudu, že se k této prekluzi nepřihlíží, je podle stěžovatele založen na

nepřípustně zužujícím výkladu nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 1169/07.

Dále stěžovatel brojí proti tomu, že v řízení o odvolání celní orgány odmítly jeho požadavek na nahlížení do spisů a tento nedostatek byl odstraněn až na základě rozsudku městského soudu ze dne 26. 7. 2013. Až dne 2. 6. 2014 mu pak žalovaný doručil datovou zprávu, jejíž součástí byl i platební výměr na úrok ze dne 25. 6. 1997, včetně doručenký, a teprve z ní se dozvěděl, že mu celní orgány platební výměr na úrok původně vůbec nedoručily, a ve dvouměsíční lhůtě od tohoto zjištění doplnil žalobu o tuto novou námitku. Lze sice tvrdit, že již v době podání samotné žaloby měl vědět, zda mu celní orgány tento platební výměr doručily; proti tomu ovšem připomíná, že po něm nelze spravedlivě požadovat, aby si v roce 2010, kdy bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí Celního ředitelství Praha, pamatoval, zda mu tento platební výměr byl v roce 1997 doručen či nikoli. Za této situace se na žalobní námitku marného uplynutí prekluzivní lhůty nemohla v řízení před městským soudem vztahovat zásada koncentrace.

Konečně stěžovatel připomíná, že v původním rozsudku ze dne 26. 7. 2013 městský soud vytkl Celnímu ředitelství Praha nedostatky při umožnění nahlížení do spisu, Nejvyšší správní soud se ovšem k této výtce ve svém zrušujícím rozsudku nijak nevyjádřil, žalovaný proti tomuto závěru městského soudu v kasační stížnosti nijak nebrojil a pokynu městského soudu se podřídil a požadované dokumenty stěžovateli zaslal do datové schránky stěžovatelova právního zástupce. Počináním žalovaného i správních soudů obou stupňů mu tak vzniklo legitimní očekávání, že žalobní námitka, odvíjející se od dodatečně umožněného nahlížení do spisu, nebude posouzena jako opožděná, protože její opožděnost byla důsledkem nedostatečného přístupu ke spisu z důvodu nedostatečného zpřístupnění spisu. Navrhuje tedy, aby byl napadený rozsudek městského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti trvá na tom, že úrok z prodlení předepsaný platebním výměrem nepodléhá prekluzi, ale toliko promlčení, ovšem námitku promlčení lze uplatnit jedinečně ve lhůtě pro podání žaloby, takže stěžovatelem vznesená námitka již byla opožděná. Označuje za absurdní, aby stěžovatel odvozoval nemožnost včas uplatnit žalobní námitku týkající se platebního výměru na úrok od toho, kdy byla vyřízena jeho žádost o opis exekučního příkazu, spolu, s nímž mu žalovaný zaslal i předmětný platební výměr na úrok. Za absurdní označuje žalovaný i to, že stěžovatel odvozuje včasnost dotčené námitky od okamžiku, kdy fyzicky zahlédl podpis na doručence platebního výměru na úrok, který se mu nezdá být jeho. Ve skutečnosti by ovšem musel argumentovat tím, že mu tento platební výměr na úrok nebyl nikdy doručen a on jej nezná a neví, co je po něm exekučním příkazem vymáháno. Stěžovateli však byl platební výměr na úrok z prodlení znám, ostatně i v rozhodnutí celního úřadu o stěžovatelově námitce ze dne 1. 12. 2009 je tento platební výměr zmíněn a stěžovatel sám jej zmiňoval ve svém odvolání. Navíc byl platební výměr doručován stěžovateli jako podnikající fyzické osobě, takže mohl k převzetí písemnosti v dané době pověřit jakoukoli jinou osobu. Stěžovatel fabuluje i ve svém tvrzení, že městský soud vytkl žalovanému nedostatky při nahlížení do spisu. Ve skutečnosti se městský soud pouze vyjádřil ke stěžovatelově žádosti o opis exekučního příkazu a ke způsobu jejího vyřízení odpovědí celního úřadu, který mohl být podle soudu šťastnější. Ve vztahu ke stěžovatelem

pokračování

napadenému platebnímu výměru na úrok coby exekučnímu titulu však tato poznámka v rozsudku městského soudu nemá vůbec žádnou relevanci.

Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná, má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve se musel Nejvyšší správní vypořádat se skutečností, že jde již o druhou kasační stížnost v téže věci. Nejde ovšem o kasační stížnost nepřipustnou ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť toto ustanovení především „*limituje přípustnost kasační stížnosti ve vztahu k otázkám již dříve v téže věci Nejvyšším správním soudem závazně posouzeným*“, jak zdejší soud konstatoval v usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS, bod 24. V něm zároveň připomněl, že judikatura dovodila z nepřipustnosti zakotvené v § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. celou řadu výjimek, „*jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva.*“ V nyní posuzovaném případě bylo původní rozhodnutí městského soudu zrušeno na základě kasační stížnosti žalovaného výše označeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2014, neboť městský soud chybně posoudil exekuční příkaz jako nový důkaz předložený až v odvolacím řízení. Nyní naopak zdejší soud rozhoduje o kasační stížnosti žalobce, postavené na třech odlišných námitkách, které nejsou nepřipustné podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť se jimi zdejší soud v rozsudku ze dne 3. 6. 2014 nemohl zabývat.

Ve své první námitce stěžovatel brojí proti tvrzené vadě řízení před městským soudem, spočívající v tom, že se městský soud odmítl pro opožděnost zabývat námitkou prekluze práva sdělit stěžovateli platebním výměrem úrok.

Tato kasační námitka zjevně není důvodná. Stěžovatel žalobou napadal rozhodnutí, které mu bylo doručeno dne 8. 3. 2010, jak sám uváděl v žalobě. Předmětnou žalobní námitku ovšem stěžovatel uplatnil až v rozšíření žaloby, k němuž přistoupil poté, co Nejvyšší správní soud zrušil první rozsudek městského soudu v této věci. Rozšíření žaloby datované dnem 29. 7. 2014 zaslal stěžovatel městskému soudu dne 30. 7. 2014 (viz záznam o ověření elektronického podání založený na č. l. 77 soudního spisu), tedy zjevně po dvouměsíční lhůtě pro podání žaloby stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s., která je podle § 71 odst. 2 s. ř. s. zároveň lhůtou pro rozšíření žaloby o další žalobní body. Předmětná námitka tak byla uplatněna zjevně opožděně.

Na tom nic nemění ani stěžovatelovo zdůrazňování právních závěrů obsažených v nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 1169/07, podle nějž *„[j]e povinností soudu přiblížit z úřední povinnosti k takovým skutečnostem významným z hlediska hmotného práva, jakými jsou absolutní neplatnost smlouvy nebo prekluze, a to i v případě, že je žalobce nevytkl v žalobním bodu vůbec, nebo tak učinil až po lhůtě pro podání žaloby.“* Právní názory zde obsažené akceptoval Nejvyšší správní soud zejména v rozsudku ze dne 2. 4. 2009, č. j. 1 Afs 145/2008 - 135, publ. pod č. 1851/2009 Sb. NSS, podle nějž platí, že *„[s]oud má povinnost vypořádat otázku daňové prekluze tehdy, je-li namítána, a v případě, že sám dospěje k závěru, že k prekluzi práva skutečně došlo.“* K námitce daňové prekluze by tak městský soud opravdu musel přihlídnout i tehdy, když by byla uplatněna opožděně. Nejvyšší správní soud se ovšem ztotožňuje s městským soudem v tom, že zde vůbec nešlo o prekluzi, nýbrž o promlčení, na něž se požadavek zohledňování z úřední povinnosti nevztahuje.

Stěžovatel se sice snaží prokázat, že jakkoli se rozhodnutí celního úřadu a následně i Celního ředitelství Praha týkalo jím vznesené námitky promlčení, tak ve skutečnosti mělo jít o prekluzi, Nejvyšší správní soud však tyto jeho terminologické posuny nemůže akceptovat. Stěžovatel údajnou nezbytnost chápání promlčení úroku z prodlení z celního dluhu jako faktické prekluze opíral v rozšíření žaloby o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2009, č. j. 1 Afs 15/2009 - 105, publ. pod č. 1837/2009 Sb. NSS. V jeho bodě 18 Nejvyšší správní soud obecně vyložil, že *„[s]myslem prekluze stejně jako promlčení je jednak přispívat k právní jistotě účastníků právních vztahů, jednak stimulovat věřitele (ať již jím je subjekt soukromého práva nebo veřejná moc) k včasnému uplatnění jeho práv (...). V případě nároků veřejné moci nadto prekluze, případně promlčení, snižuje možnost svévolných zásahů do právní sféry fyzických a právnických osob.“* Dále zde pak zdejší soud subsidiární aplikací § 4 odst. 2 zákona o soustavě daní překlenul legislativní mezeru danou tím, že celní zákon v době od 1. 7. 1997 do 30. 6. 2002 nestanovil prekluzivní lhůtu pro vyměření cla, přičemž celní zákon sice obecně odkazoval na subsidiární použití obecných předpisů o správě daní a poplatků, současně však výslovně vylučoval užití § 47 zákona o správě daní a poplatků. Nejvyšší správní soud ale v bodě 32 uvedeného rozsudku výslovně uvedl, že překlenutí této mezery je potřebné pouze ve vztahu k vyměřovacímu řízení, zatímco ve vymáhacím řízení postačovalo použití promlčení podle ustanovení § 282 celního zákona. Konkrétně zde uvedl, že *„§ 282 ve znění před 30. 4. 2004 i ve znění stávajícím upravuje promlčení práva vybrat a vymáhat nedoplatek cla, týká se tedy řízení vymáhacího, nikoliv řízení vyměřovacího (o které jde v nyní posuzovaném případě).“*

V nyní posuzovaném případě však naopak šlo o řízení vymáhací, v němž je možnost zásahů veřejné moci do právní sféry fyzických a právnických osob limitována v čase právě institutem promlčení upraveným v § 282 celního zákona, který promlčení celního dluhu komplexně upravoval i ve znění účinném od 1. 1. 1993 do 30. 6. 2002, tedy v době, kdy vznikl stěžovatelův celní dluh (viz k tomu usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2010, č. j. 5 Afs 86/2009 - 55, publ. pod č. 2242/2011 Sb. NSS). Toto ustanovení v době vzniku stěžovatelova celního dluhu v odst. 1 jasně stanovilo, že *„[p]rávo vybrat a vymáhat nedoplatek cla se promlčuje po šesti letech po roce, ve kterém se stal splatným“*, a v odst. 2 stanovilo, kterými úkony se běh promlčecí lhůty

pokračování

prerušuje. Stěžovatel ostatně právě podle tohoto ustanovení postupoval a v roce 2009 námitku promlčení uplatnil, v převážné části úspěšně. Žádná mezeira v právu, kterou by bylo třeba překlenout subsidiární aplikací zákona o soustavě daní, zde tedy, na rozdíl od situace řešené v rozsudku zdejšího soudu č. j. 1 Afs 15/2009 - 105, nenastala. Stěžovatelovo zaměňování promlčení za prekluzi, celního řízení za daňové řízení a vyměřovacího řízení za vymáhací řízení na tom nemůže nic změnit.

Ostatně i zákon o správě daní a poplatků, účinný v době vzniku celního dluhu, jasně odlišoval prekluzi práva vyměřit daň upravenou v jeho § 47, tedy v části třetí upravující řízení vyměřovací, od promlčení práva vymáhat daňové nedoplatky upraveného v § 70, tedy v části šesté upravující placení daní, který v nyní posuzovaném případě subsidiárně používal na promlčení stěžovatelova celního dluhu i celní úřad. Ve stěžovatelově případě šlo tedy nikoli o prekluzi, ale o promlčení. Promlčení ovšem na rozdíl od prekluze nemůže prolomit zásadu koncentrace řízení a lhůtu pro podání žaloby a její rozšíření; ostatně jedním z definičních rozdílů mezi promlčením a prekluzí je právě to, že k promlčení se přihlíží pouze v závislosti na vznesené námitce promlčení, naopak k prekluzi i z úřední povinnosti, což v souladu s požadavky judikatury Ústavního soudu dopadá dokonce i do fáze soudního přezkumu. Námitky, které stěžovatel uplatnil až v rozšíření žaloby ze dne 29. 7. 2014, tedy opravdu byly opožděné, a protože nebyl žádný důvod aplikovat na promlčení úroků z prodlení vzešlých ze stěžovatelova celního dluhu judikaturu vztahující se na prekluzi práva správce daně doměřit daň, nebyl ani žádný důvod, aby městský soud prolomil jasné časové omezení pro rozšiřování žaloby obsažené v § 71 odst. 2 s. ř. s., ve vazbě na § 72 odst. 1 s. ř. s.

Nic na tom nemění ani stěžovatelův odkaz na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 5 Afs 35/2009 - 265, publ. pod č. 2317/2011 Sb. NSS, podle něž lze daňového dlužníka vyrozumět o předpisu penále nejpozději ve lhůtě, v níž se promlčuje vybrání nedoplatku, jenž je základem pro určení penále. V nyní posuzovaném případě však nejde o prekluzi práva vyměřit daňové penále, ale o promlčení práva vymoci již vyměřené úroky z prodlení u celního dluhu. Stěžovatelova situace má tedy s tímto judikátem společné pouze to, že se také týká běhu času v oblasti finančního práva.

Stejně tak nebylo namístě, aby městský soud v řízení o žalobě, která se týkala již pravomocně vyměřeného úroku z prodlení, posuzoval v reakci na opožděné námitky obsažené v rozšíření žaloby, zda prekluzí nezaniklo samo právo celního úřadu vyměřit celní dluh. Na takovou námitku by se totiž sice mohl vztahovat výše rekapitulovaný právní názor vyjádřený v rozsudku zdejšího soudu č. j. 1 Afs 15/2009 - 105, ovšem stěžovatel ji nemohl účinně namítnout v řízení, které se týkalo promlčení úroku z prodlení vzešlého z celního dluhu, a nikoli práva vyměřit samotný celní dluh. Není ostatně vůbec zjevné, jak by mohlo nyní dojít k prekluzi práva vyměřit celní dluh, když ten byl pravomocně vyměřen již dne 11. 4. 1996 výše uvedeným rozhodnutím rozhodnutí č. j. TOB 193/96, PV 200/1996. Mohlo dojít a došlo pouze k promlčení nároku na jeho vymožení, což celní úřad akceptoval svým rozhodnutím z 1. 12. 2009; to však nelze zaměňovat s prekluzí práva na jeho vyměření, která pochopitelně nemůže nastat poté, co již k pravomocnému vyměření došlo.

Nedůvodná je i stěžovatelova druhá kasační námitka, podle níž se na žalobní námitku marného uplynutí prekluzivní lhůty nemohla vztahovat zásada koncentrace před městským soudem, neboť údajně až z příloh datové zprávy, kterou stěžovatel od žalovaného obdržel dne 2. 6. 2014, se dozvěděl, že mu vlastně vůbec nebyl doručen platební výměr na úrok ze dne 25. 6. 1997. Toto stěžovatelovo tvrzení je ovšem jednak nepodložené a jednak nekonzistentní s jeho dosavadními tvrzeními. Nepodložené je proto, že je stěžovatel opírá pouze o svůj dojem, že podpis na doručence z roku 1997 patrně není jeho. Ve skutečnosti lze ovšem z kopie této doručanky z roku 1997 (založena na č. l. 71 soudního spisu) zjistit pouze tolik, že podpis na ní je nečitelný a že se vztahuje k rozhodnutí celního úřadu, jež bylo doručováno adresátovi označenému jako „X“, tedy skutečně stěžovateli jako podnikající fyzické osobě, který mohl k převzetí písemnosti v dané době pověřit jinou osobu. Nekonzistentní s předchozími stěžovatelovými tvrzeními je pak proto, že již ve svém odvolání ze dne 6. 1. 2010 proti rozhodnutí celního úřadu ze dne 1. 12. 2009 stěžovatel polemizoval s důsledky tohoto „rozhodnutí č. j: PV/700001/97“ a činil tak i dále v řízení před městským soudem. Nejvyšší správní soud proto nemůže dost dobře uvěřit jeho tvrzení učiněnému o čtyři roky později, že mu daný platební výměr patrně vůbec nebyl doručen. Z výše popsané doručanky zjevně vyplývá opak a stěžovatelovo tvrzení, že onen 19 let starý podpis patrně není jeho, na tom nemůže nic změnit. Sám stěžovatel tvrdí v bodě 11 kasační stížnosti, že *„po něm nelze spravedlivě požadovat, aby si tak dlouhou dobu (cca 13 let) pamatoval, kdy mu bylo doručeno jedno konkrétní správní rozhodnutí.“* To po něm patrně opravdu požadovat nelze, ovšem tím spíš nelze na tomto jeho nepamatování si doručení založit prolomení zásady koncentrace řízení a připuštění žalobní námitky opožděné o čtyři roky, když doručenka zjevně prokazuje, že mu předmětný platební výměr na úrok z prodlení doručen byl.

Lze tedy posouzení první a druhé kasační námitky uzavřít tak, že námitky obsažené v rozšíření žaloby ze dne 29. 7. 2014 byly skutečně uplatněny opožděně, a ani stěžovatelovo zaměňování promlčení za prekluzi a nepamatování si, zda mu v roce 1997 byl nebo nebyl doručen platební výměr, na tom nemohou nic změnit.

Svou třetí kasační námitkou pak stěžovatel brojí proti nedostatečnému zpřístupnění správního spisu, jež prý městský soud žalovanému vytkl ve svém prvním rozsudku ze dne 26. 7. 2013, a z něž mu mělo vzejít legitimní očekávání, že žalobní námitka obsažená v rozšíření žaloby nebude posouzena jako opožděná, neboť její *„opožděnost povstala z nedostatečného zpřístupnění spisu.“* Nejvyšší správní soud dává při posouzení této poslední námitky za pravdu žalovanému. Stěžovatel totiž v žalobě vůbec nebrojil proti tomu, že by mu nebyl zpřístupněn správní spis; právě naopak brojil proti tomu, že celní úřad chtěl vydat opis exekučního příkazu ze dne 29. 9. 2003 pouze v rámci fyzického nahlížení do spisu. Jinak řečeno, stěžovatel v žalobě nebrojil proti tomu, že by mu celní úřad znemožňoval přístup do spisu, ale naopak, že mu celní úřad nahlížení do spisu nabízel jako jedinou cestu, jak může získat opis exekučního příkazu. Stěžovatelem citovaná pasáž rozsudku městského soudu ze dne 26. 7. 2013 je pak zcela vytržena z kontextu, a tím je i posunut její význam. Stěžovatel cituje z druhého odstavce strany 6 uvedeného rozsudku, ovšem v něm městský soud odmítal podle § 75 odst. 1 s. ř. s. stěžovatelovu námitku týkající se právě toho, že si žalovaný vyložil stěžovatelovu žádost o zaslání opisu jako

pokračování

žádost o nahlížení do spisu, a nad tento rámec pouze podotkl, že žalovaný neměl žádost takto překvalifikovat.

Celá tato žalobní a nyní kasační námitka se navíc týká postupu žalovaného po vydání napadeného rozhodnutí ze dne 3. 3. 2010, takže podle § 75 odst. 1 s. ř. s. neměla být a není předmětem soudního přezkumu. Poznámka městského soudu byla učiněna pouze nad rámec odmítnutí předmětné žalobní námitky a jeho *obiter dictum* učiněný požadavek mezitím žalovaný naplnil, jak sám stěžovatel uvádí. Není tak vůbec zjevné, jak mohla stěžovateli založit jakákoli další legitimní očekávání *obiter dictum* učiněná poznámka městského soudu, týkající se nepřípustné žalobní námitky a obsažená v následně zrušeném rozsudku, jejíž obsah byl navíc následně naplněn postupem žalovaného; a jak by mohl celý postup žalovaného po vydání napadeného rozhodnutí, který je podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vyloučen ze soudního přezkumu, založit důvodnost kasační stížnosti. I tato kasační námitka je tedy nedůvodná.

Ze všech shora vyložených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1, věta druhá, s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, věta první, s. ř. s. a § 120 s. ř. s. Jelikož v řízení úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly a stěžovatel nebyl účastníkem úspěšným, bylo o nákladech řízení rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 16. února 2016

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu